

N:o 18.

Ank. till Riksd. Kansli den 11 Mars 1880, kl. 6 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion angående upphörande af påföljden af medborgerligt förtroendes förlust för ringare brott, som första gången begås.

Uti en inom Andra Kammaren af Herr *P. Larsson* väckt och till Lag-Utskottet öfverlemnad motion, N:o 138, anför motionären, att straff böra så inrättas, att de, utan att förlora sin afskräckande verkan, jemväl kunna lända den brottslige till förbättring och framför allt icke genom sina följder mer än nödigt försvåra möjligheten för den straffade att återvinna sin förra ställning i samhället och föra en laglydig vandel, hvar dan och då i motionärens tanke hos oss ett sådant mål för straffet icke kunde anses till fullo vunnet, så länge straffpåföljden af medborgerligt förtroendes förlust fortfarande måste enligt gällande lag tillämpas å en del ringare brott, hvilka första gången begåtts, motionären, som icke ifrågasätter nämnda straffpåföljds fortfarande lämplighet för gröfre brott och vid återfall i brott, föreslår, »att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t tacktes låta utarbета och Riksdagen förelägga förslag till sådana ändringar i gällande lagbestämmelse, att straffpåföljden förlust af medborgerligt förtroende måtte för ringare brott, som första gången begås, upphöra.»

Det behjertansvärda i motionens syfte kan Utskottet icke annat än erkänna, men Utskottet betvivlar, att tidpunkten ännu är kommen för att än ytterligare, än hvad redan skett genom förordningen den 31 Oktober

Bih. till Riksd. Prot. 1880. 7 Saml. 10 Häft.

1873, inskränka tillämpningen af medborgerligt förtroendes förlust såsom påföljd å vissa i den allmänna uppfattningen vanfrejdande brott. I en fråga som denna måste lagen mera än någonsin, derest den skall något betyda, växa fram ur folkuppfattningen. Så länge uti denna en person, som begått vissa, om ock ringare brott, i följd af förbrytelsens natur betraktas såsom vanfrejdad, skulle lagstadganden, som omöjliggjordé all kontroll, huruvida någon vore för sådant brott straffad, antagligen mottagas med ovilja och åstadkomma en allmän misstro mot okända personer.

Då motionärens förslag synes förnämligast afse ringare tjufnadsbrott, som första gången begås, torde de skäl, Utskottet vid 1877 års riksdag anförde för sitt afstyrkande af då väckt förslag, att förlust af medborgerligt förtroende ej vidare skulle ådömas för första resan begången, icke kvalificerad stöld, äfven nu vara tillämpliga. Lika viktigt, sade Utskottet, som det för samhället vore att underlätta en frigifven brottslings sträfvan att erhålla ärligt förvärf och dymedelst ej blott minska faran för ett upprepande af hans förbrytelse, utan äfven till nyttigt arbete återvinna en på afvägar kommen samhällsmedlem, måste det också vara, att ej samhällets öfriga medlemmar och i främsta rummet arbetsgifvare utsättas för olägenheten att, under okunnighet om förhållandet, i sina hem och i sitt arbete mottaga personer, som nyss begått vanfrejdande brott, utan att ens någon tid hafva visat prof på sin förbättring; och vore en stöld begången under synnerligt förmildrande omständigheter, torde i de flesta fall inga svårigheter möta för den, som dertill gjort sig skyldig, att i sin hemort erhålla arbetsförtjenst, äfven om han på någon kortare tid vore förlustig medborgerligt förtroende. Högst olämpligt vore det äfven att medgifva en från fängelset nyss utkommen, för stöld straffad brottsling alla medborgerliga rättigheter. Vore han ej ådömd förlust af medborgerligt förtroende, kunde deltagande i t. ex. riksdagsmannaval och alla kommunala angelägenheter honom ej förvägras, om han eljest vore dertill berättigad. I sådant fall skulle ej heller kunna honom förmenas att med laga verkan aflägga vittnesmål, men att tillerkänna tjufvens intyg egenskap af laga bevis, innan han genom någon tids oklanderligt uppförande kunde anses hafva återvunnit det förtroende, han förverkat, syntes ingalunda välbetäckt, särdeles vid det förhållande, att vår lag gäfve två vittnens sammanställande intyg egenskap af fullt bevis, utan att åt domaren inrymma den omfattande pröfning af vittnesmålen verkan, som andra länders lagstiftning medgäfve.

Den sålunda uttalade uppfattningen har äfven af Riksdagen delats. Såväl vid 1877 års riksdag som då ofvan omförmälda motion 1878 förnyades i form af förslag derom, att påföljden af medborgerligt förtroendes för-

lust skulle afskaffas beträffande de äfven kvalificerade tjufnadsbrott, som första gången begingos, dock med undantag för svårare fall, godkändes Utskottets afstyrkande utlåtanden af begge Kamrarne, vid båda tillfällena utan votering i någondera Kammaren; och Utskottet hemtar häraf ytterligare skäl för sin hemställan,

att Herr P. Larssons förevarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 11 Mars 1880.

På Lag-Utskottets vägnar:

G. LAGERSTRALE.

Reservationer:

af Herr *Torpadie*, med hvilken Herrar *Hammar skjöld*, *Johannes Johnsson* och *Smedberg* förenat sig: »Enligt nu gällande strafflag skall straffpåföljden »förlust af medborgerligt förtroende» ådömas i allmänhet ovilkorligen för vissa brott, i andra fall endast då den brottslige dömes till ett visst mått af straff och i några då brottet betingar en viss straffart. I de båda senare fallen beror straffpåföljdens ådömande på domarens pröfning af straffmåttet eller straffarten, men betingar det ena eller den andra en slik påföljd, skall den ovilkorligen ådömas.

Jag håller emellertid före, att rätt ofta fall kunna gifvas, då en person första gången tilltalas och finnes saker till brott, som nu medför förlust af medborgerligt förtroende, i hvilka omständigheterna äro så mildrande, att sagda straffpåföljds ådömande, om än juridiskt riktig, dock blir hårdare än nödigt är. Mig synes detta kunna afhjelpas, om den pröfningsrätt domaren redan har i fråga om straffet, utsträcktes jemväl till straffpåföljden förlust af medborgerligt förtroende, åtminstone då dermed belagdt brott första gången är begånget och ej tillhör de gröfsta arter af brott, såsom förräderi, mened, mord och annat.

I enlighet med dessa åsikter har jag inom Utskottet yrkat, att motionärens förslag måtte på det sätt tillstyrkas, att Utskottet bort föreslå,

att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t begära, det Kongl. Maj:t tacktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådana förändringar i strafflagen, att då någon första gången sakfålles för brott, som medför förlust af medborgerligt förtroende, det må, utom då fråga är om de gröfsta arter af dessa brott, bero på domarens pröfning, huruvida nämnda straffpåföljd bör ådömas eller icke.»

Herrar *Asplund, Lindgren, Anders Persson* och *Magnus Jonsson* hafva begärt få här antecknadt, att de icke inom Utskottet deltagit i ärendets behandling.